

Hi ha lloc per als maulets?

«No s'ensenya a les escoles com van esclafar un país, perquè d'aquella sembrada continuen collint fruits» explicaven els joves d'Al Tall allà pel 1979 al disc «*Quan el mal ve d'Almansa*». Molt de temps ha passat des de la publicació d'aquells versos de Vicent Torrent i, malauradament, són igualment vàlids en l'actualitat. En efecte, la Guerra de Successió continua sent la gran oblidada en la memòria col·lectiva valenciana i això no és gens casual.

El conflicte entre la Casa d'Àustria i la de Borbó per l'herència de la Monarquia Hispànica va tindre conseqüències decisives a casa nostra. Com bona part de la Corona d'Aragó, el Regne de València es va sumar a la causa austriacista contra el francès Felip d'Anjou. L'alçament maulet, esdevingut a la Marina ara fa tres-cents deu anys, va fer de Dénia la primera ciutat en proclamar rei Carles d'Àustria.

La revolta liderada pel general Joan Baptista Basset, que tingué el seu reflex simultani al Principat de Catalunya amb la marxa dels vigatans sobre Barcelona, va arribar a València el 16 de desembre de 1705. Els maulets conformaven un moviment popular, compost fonamentalment per llauradors i menestrals, uns grups que van veure en el canvi de dinastia la possibilitat d'aconseguir, per fi, unes millors condicions de vida i treball. Sense comptar amb un exèrcit regular propi -més enllà d'uns pocs regiments alçats pel Regne i les ciutats de València i Alacant- els maulets van ser la primera línia de defensa de les poblacions valencianes davant l'agressiva arribada dels exèrcits espanyol i francès. I van ser, precisament per això, les principals víctimes d'un conflicte que acabaria dirimint-se en els palaus dels diferents monarques europeus.

Dels innombrables excessos comesos pels exèrcits d'ocupació borbònics, Xàtiva i el seu extermini seran l'exemple palmari, però no l'únic. Xaló, el Verger, Benissa, Ondara, Pedreguer, Alcalalí, el raval de Dénia, Manuel, Quart de Poblet, Vila-real, Vilafermosa del Riu, Montserrat, Suera, Ares del Maestrat, com també moltes altres viles i ciutats al Principat de Catalunya i la Franja de Ponent, van ser cremades per les tropes de Felip de Borbó. Moltes altres, com ara Ontinyent, Oriola, Agres o Elx, patiren saquejos i massacres. Aquesta allixonadora estratègia del terror, desenvolupada entre 1706 i 1707, pretengué dissuadir a sang i foc tota possibilitat de resistència a l'ocupació. Malgrat tot, la lluita dels maulets valencians es va mantindre després del 1707 quan, agrupats en quadrilles de miquelets, van fustigar els combois i les columnes borbòniques. Les muntanyes valencianes van ser així, i durant anys, malgrat la crua repressió, un espai de resistència i d'esperança.

Enguany fa 300 anys de l'ocupació borbònica del Regne de Mallorca, l'últim bastió austriacista. Un any abans havia caigut Barcelona (1714), i set anys abans la capital del Regne de València (1707). Felip de Borbó va castigar la rebel·lió amb els Decrets de Nova Planta, que van suposar l'extinció política i institucional de la Corona d'Aragó. Al Regne de València, va significar la suplantació total de les lleis i institucions pròpies per les de Castella. I, amb elles, la implantació del castellà com a única llengua oficial. Va comportar també l'establiment d'un poder central, únic i absolut a Madrid. Va ser una desfeta en tota regla, un intent d'anihilació nacional sense embuts.

La Guerra de Successió i els conseqüents decrets de Nova Planta marquen, doncs, un punt crucial, de no retorn, en la nostra història. Són un punt d'inflexió tan radical, que hom no pot entendre molts dels problemes actuals del País Valencià (i l'Estat Espanyol) sense, ineludiblement, dirigir la mirada cap a aquest conflicte. No és comprensible que, més de tres-cents anys després,

perdre l'oblit institucional. Volem fer incís en aquest punt, perquè entenem que al nostre país s'ha obert una nova etapa política i cal reflexionar sobre la gestió de la memòria.

Amb el canvi polític municipal del 24 de maig, molts ajuntaments valencians han manifestat la intenció de revisar el nomenclàtor dels carrers. D'acord amb el que dicta la Llei de Memòria Històrica, els nous consistoris volen eliminar els vestigis franquistes que encara romanen als noms dels carrers. La *Plaza de la División Azul* a Alacant o l'Avinguda del Baró de Càrcer a València, perduren quaranta anys després de la mort del dictador. Centenars de carrers hauran de canviar de nom, i això ens deixa un espai important per a dignificar la nostra història.

Volem proposar amb aquestes línies dirigides -especialment- als representants de tots els municipis valencians, que en el nou nomenclàtor resultant es tinga en compte dedicar places i carrers als Maulets, com a expressió de la defensa de l'autogovern duta a terme per les classes populars valencianes durant la Guerra de Successió. A hores d'ara, Alaquàs, Torrent, l'Alcúdia, Alacant, Xàtiva, Pedreguer i Alcoi, ja tenen vies retolades amb el nom dels Maulets, símbol de la defensa dels furs valencians i dels anhels de justícia social, objectius que van anar de la mà durant la Guerra de Successió. De la mateixa manera, volem suggerir que se li dediquen places i carrers a Joan Baptista Basset, com a màxim exponent polític i militar de la revolta valenciana contra el Borbó.

Un poble que oblida la pròpia història és més fàcilment manipulable i això ja ho sabien en temps de Felip V. El 22 de novembre de 1707, la *Cámara de Castilla* declarava que «*no tiene por conveniente el que en aquella ciudad haya jurados, antes sí desea que aún el nombre de estos oficiales quede sepultado en el olvido*». Rescatar aquesta part de la història és un acte necessari de justícia amb nosaltres mateixos com a col·lectivitat.

Sotassignats:

Joan Francesc Mira (escriptor. Autor de *1707. Després de la batalla*).

Antoni Furió (historiador. Dep. d'Història Medieva, UV-EG).

Lluís Guia (historiador. Dep. d'Història Moderna, UV-EG).

Vicent J. Escartí (historiador i filòleg. Dep. de Filologia Catalana, UV-EG).

Vicent Terol (historiador. Arxiu Municipal d'Ontinyent).

Josep Lluís Santonja (historiador. Arxiu Municipal d'Alcoi).

Pau Tobar (historiador. Autor d'*El pas dels maulets*).

Antoni Pitarch (historiador).

Ximo López Camps (historiador).

Vicent Olmos (editor).

Antoni Miró (artista plàstic. Autor de l'escultura *25 d'abril de 1707*).

Manuel Boix (artista plàstic. Autor del gravat *El General Joan Baptista Basset*).

Vicent Torrent (músic. Autor de la lletra d'*El cant dels maulets*).

Xavi Sarrià (músic i escriptor).

Toni Royo (delegat d'ACPV a Castelló).

Rafel Carril (Col·lectiu *Terradelfoc*, Xàtiva).

Fermí Font (Associació Cultural *Socarrats*, Vila-real).

Eduard Beneyto (historiador. Secretari de *Miquelets del Regne de València*).

